

Nói đến 'Nhạc sĩ n' là nói đến sự hôn phối của 's n' với 'âm nhạc' mà ra dòng Nhạc sĩ n. Âm nhạc thì ai cũng đã biết đến món ăn tinh thần có từ ngàn đời, không thể thiếu mà dân tộc nào trên thế giới cũng có. Nhưng 's n' từ đâu đến và đi về đâu? Cuộc hôn phối ngoạn mục giữa 's n' với âm nhạc Việt Nam thế nào?

## S n

Từ 's n' có nguồn gốc cho rằng xuất xứ và biến thể từ chữ 'Ma-ri-s n', một người hàng xóm gần báo chí ghép chữ 'Marie' với chữ 's n' để câu khách cho những bài viết giật gân, những xì-căng-đan vào thập niên 60 ở Sài Gòn. Cũng có giả thuyết cho rằng chữ 's n' bắt nguồn từ chữ 'sen' để chỉ người nhà quê, quen với ruộng đồng những chiến tranh hay hoàn cảnh gia đình khó khăn bởi chiến tranh đã phá vỡ ruộng vườn mà trôi dạt lên thành phố kiếm sống bằng những công việc hạ tầng bởi trình độ hiểu biết khiêm nhường, và thái độ lơ đãng hành vi quê kệch. “Sen” thường làm việc nhà cho những gia đình khá giả ở thành phố hay cửa hàng. Thế đó, thành phố xuất hiện một tầng lớp nông dân bị chiến tranh xô đẩy ra khỏi ruộng vườn, trôi dạt vào cuộc sống thị thành ngoài ý muốn.

Đến tận đây, hiểu tiếp xúc với cuộc sống thị thành, tiếp nhận 'văn hoá tây phương' du nhập vào Việt Nam theo gót chân những đoàn quân viễn chinh và văn hoá tây phương tràn vào Việt Nam nói chung, và Sài Gòn nói riêng trong thập niên 60. Sự tiếp thu văn hoá nước ngoài theo hiểu biết, trình độ kiến thức hạn chế và hoàn cảnh khó khăn của người nông dân miền quê vẫn dĩ nhiên phát sinh thái độ đã tạo ra những hình ảnh như khóc dở cười thành thị sa hoa những cũng đầy phức tạp. Ví như cô sen thấy cô chủ quán này áo quần thì bươm bướm thích làm đẹp cửa hàng thì trêu dả! Thấy cô chủ đi giày cao gót, cô sen cũng tỏu mặt đôi mắt dành cho đẹp vẻ quê ăn tết, thăm gia đình. Thấy cô chủ sơn phết thì cô 'Thị m' cũng phết sơn... Nói chung là bắt chước người thành phố cho ra vẻ thành phố. Những thu nhập kém nên phải xài loài rẻ tiền cùng với kiến thức hạn chế về thẩm mỹ trong trang phục, nghề thủ công làm đẹp (bằng) mà phẩm đã biến số diu hiu, do thế những biến chuyển của cô gái quê nói chung thành những hình ảnh như không tinh không thành mà sự kết hợp không hài hoà đã tạo nên những không thể đẹp mỹ trong ánh mắt người dân thành phố. Về giao tiếp xã hội cũng không khác hẳn, thấy cô chủ ăn nói văn minh là thiện thoả ngầm vô tình Việt mặt câu tiếng Pháp, tiếng Anh, hay thậm chí lý tưởng tây thì cô sen cũng ráng nhẩm mặt câu trong tuồng cải lương nào đó, mặt lộ ra nhút nhát nào đó để diễn tả ý mình cho nó 'cao lên ngang tầm thị trấn'. (Anh tài xế cửa ông bà chủ hỏi cô sen hùng cửa sổ nhà bếp: 'Sao không thấy hay hơn âm?...' là thị trấn tình với chủ thì chủ trả lời cũng bằng âm nhạc cho nó du dương... 'thấy gì không nên tiến, hay âm làm sao thấy!' Họ đã thu nạp niềm lòng lộ ra nhút nhát: 'Sao không thấy hay hơn âm, thấy đi mỹ lộ ra, hay âm sao không thấy...' cửa Châu K. Bên nhạc nói vẻ sự mong tin trong tình yêu đôi lứa, với điệu Bolero nồng nàn lòng người. Họ không hề có ý xúc phạm, coi thường hay chế diễu âm nhạc hoặc cải lương (là những thị h

rất thích) Nhị ng đây, sị v n d ng ngh thu t nói chung, âm nh c nói riêng, vào đ i s ng trình đ 'tài x -cô sen' đã t o ra nh ng đ bi t trong m t, bên tai ng i sành đ i u.

S hi n đ i n c a t ng l p lao đ ng này ngày càng đông n i ph th theo chi n tranh leo thang, theo đà phát tri n h i nh p v i v n minh th gi i c a thành th mà h đã b t đ c dĩ có m t. Nói m t cách khác là m t t ng l p m i đã xu t hi n trong nh p đ i u cu c s ng thành th đã thay đ i nhi u so v i th p niên 50 - khi mi n Nam thanh bình, c m no áo m trong nh ng năm ng n ng i c a n n Đ Nh t C ng Hoà mà âm nh c Lam Ph ng đã ghi l i 'Khúc ca ngày mùa', 'Trắng thanh bình'... H b h n ch ki n th c và thu nh p so v i ng i th thành nh ng đã là con ng i thì ai cũng có nhu c u v m i m t nh nhau. Trong đó, nhu c u v âm nh c và tình yêu đôi l a đã làm hao khá nhi u gi y m c c a nh c - v n sĩ th i đó.

'S n' h i nh p vô đ i s ng thành th , t ng l p nghèo. Nh ng không đ ng đó mà leo thang đ n gi i cao h n, nh ng ng i hoàn c nh khác h n, khá h n trong xã h i nh ng h l i có s thích ăn m c cùng ăn nói nh con (cô sen); nên ng i ngang hàng bi u th s coi th ng b ng cách g i h là con sen thì ng i (không đúng) vì h ch ng đi cho ai nên g i tr i đi là 's n' đ ng m nói ng i y không đi làm công vi c h ti n nh ng ăn nói nh ng i h ti n. M t ca sĩ ch ng h n, ăn m c diêm dúa h n nh ng ca sĩ bình th ng khác, s đ c ch p nh n thì l m ng i b t ch c và đ ng s lên ngôi th n t ng v th i trang, y ph c. Ng c l i, mang ti ng...'s n'. Ý ng m b o cô ca sĩ đó ăn m c diêm dúa nh con . M t ví d khác: Ng i b n trai t tình v i cô gái b ng cách trao m t bó hoa ki u tây ph ng thì không có gì đ nói nh ng anh chàng 'đ n h n l i lên' v i mái tóc bóng m t - ru i đ u cũng té, tóc mai quéo quéo vô l tai, áo hoa hoè hoa sói, nh n thêm cái răng vàng đ khi c i le lói h n đ i thì ngoài cô Ma-ri-s n, ch ng cô gái nào mu n nh n hoa, mu n đi đ o ph , coi ciné v i c u hai lúa.

Còn nhi u thí d , ta th y tho t tiên t 's n' ch là danh t ch m t thành ph n xã h i, c th là t ng l p đ i giúp vi c thành th . T i sao không g i th ng là đám con sen, phu xe cho ti n vi c vì t 'sen' có trong t đ i n Vi t Nam. Có l ng i Vi t quen thói ăn nói vòng vo, b t ng i nghe suy nghĩ... m i là ng i sành đ i u, hi u bi t! Nên "sen" nói tr i đi thành 's n', lâu đ n thành quen mi ng và ph bi n trong xã h i. Ngôn ng th i th ng có dùng m t t ng khác, mà th nh tho ng ta g p l i trong nh ng tác ph m v n h c cu,õ là 'Liên t' đ ch ng i giúp vi c trong nhà. Nh ng t ng này không ph bi n nên ch t theo quy lu t đào th i t nhiên c a ngôn ng trong xã h i.

Đ c bi t c a 's n' là ng i s n không m c c m v s khác th ng c a mình nh cô ti u th thu c gia đình danh giá nh ng đã khánh t n, ph i diêm dúa trong trang ph c l i th i, giao ti p h l u đ s ng còn s khép nép n i đông ng i vì s ng i quen cũ trong gi i th ng l u nh n đ i n thì quê. Khác xa v i cô gái nhà quê lên t nh thành v i đôi gu c m c, chi c qu n đen, áo

bà ba, cái nón lá, ng âm quê mùa... 'coon cá gô chong g nh i g g , kiu g t g t' = " con cá rô trong r nh y r r , kêu r t r t.' B ng m t hôm, cô sen v thăm nhà d i quê trong b cánh m i v i qu n ng loa, áo s mi cao c nh cao b i M , giày cao gót lêu khêu trên đ ng làng, m t ph n son tri trét, ng i s c n c d u th m tân th i thay cho mùi chanh, mùi b i mà cô th ng dùng khi x a. Ti ng h i câu chào ng i quen cũ cũng ki u cách h n x a vì nói năng l m ch mù m t i nghĩa... , ai th y ch ng m t m c ai. Riêng cô r t t hào v s 't nh hoá' c a mình. Sao l i có th t hào v s diêm dúa trang ph c, lai căng ngôn ng ... Đó là nh n xét c a giáo s x h i h c, khoa h c nhân văn. Cô sen ch th y mình h n b n bè trang l a trong xóm cũ, đã là vui r i. Không t hào sao đ c. (Chuy n này v quê, th nào ch có vài ch em trong xóm nh mình d t lên thành đ có c h i đ i thay nh mình.) Nà th k sau, ng i dân quê không còn ch y gi c sủng đ n thì ch y gi c đối nghèo. L i tr i lên phong trào l y ch ng Đài Loan, Đ i Hàn còn th th m b i ph n.

Trong hoàn c nh xã h i, đ t n c có 90% dân s làm ngh nông. B ng chi n tranh lan tràn và ngày càng kh c li t đã xô đ y nh ng ph n đ i nông dân lên thành th làm trò c i cho thiên h trong s r khinh t khi ch 's n' v i ch c năng danh t , ch m t thành ph n xã h i đã b mi ng đ i l i d ng dùng ch 's n' đ mi t th , khinh khi ng i khác thì vô hình chung t ng 's n' đã b bi n thành tnh t mi t th , ch tính cách th p kém. Dù con ng i b xã h i x p vào thành ph n 's n', mà nguyên g c là 'sen', không h đáng khinh nh nh ng k r m đ i, có đ a v trong xã h i không ch ng! Nh ng ng i tr ng gi h c làm sang thì xã h i nào, th i nào cũng có. Nh ng ng i thi u căn b n ng pháp ti ng Vi t, xài t ng tùy ti n làm cho ti ng Vi t tr nên t i nghĩa; s nh p nh ng danh t và tnh t ngôn ng nói trong n c ngày càng ph bi n sau 75.

Tr l i v n đ , Chúng ta đi mang theo quê h ng - có 's n' theo cùng! Ra h i ngo i, 's n' v n s ng hùng s ng m nh ch , hăng x ng... Lãng m n không đúng n i thành lãg nhách, b g i là... s n. Tóm l i, s n hay không là chuy n (vi c) x y ra có phù h p v i th i gian, không gian thích h p cho chuy n (vi c) hay không. S n không mang ý nghĩa r khinh, nh ng i ta v n th ng nghĩ v nó. i môi tr ng, không gian, th i nào, con ng i ng x t ng h p thì không 's n'. Trong m t vài tr ng h p đ c bi t, 's n' b c ra kh i m t cá nhân. Ví đ , m i ng i đi đám ma đ u m c đ đen, nh ng l i có m t vài ng i m c áo đ thì b s đồng coi là s n. Không ai quan tâm tìm hi u đ n thi u s áo đ mu n có m t k ni m cu i cùng v i ng i quá vãng : vì h đã cùng ng i quá vãng m c áo đ trong m t đ p đ c bi t nào đó mà bây gi nhóm áo đ c a h v a m t đ m t ng i b n. H m c áo đ đ ti n đ a ng i b n trong nhóm áo đ , l n cu i. T thân nh ng cái áo màu đ không làm cho không khí tang l kém ph n trang nghiêm, th m chí mang nhi u n t ng v k ni m nh ng chính s mi t th thi u suy xét c a đám đông làm cho tang l n ào.

Xét cho cùng, 's n' là s n ph m đ c bi t đã đ i c đ ra t tác đ ng tr n l n xã h i, t nông thôn lên đ n thành th , thành t ng ch đ nh m t t ng l p ng i lao đ ng.

**Nhạc sĩ n**

Với những trình bày ở trên, tóm lại “sến” là một thể loại phổ biến trong xã hội chỉn tranh leo thang. Sự hình thành giai điệu mới trong xã hội luôn kèm theo những đóng góp và nhu cầu của những thể. Nhu cầu về âm nhạc của thành phố lao động ngày càng lớn trong xã hội phát triển càng đòi hỏi những hát mới ca phù hợp: 'Những có những buổi đôi môi em, mà có buổi những đôi mắt em. Vai em gợi ý guồng nhạc. Rồi xu hướng đi làm sống lành lành...TCS', rồi nhạc xa vời, trữ tình, khó hiểu như thể này thì làm sao đáp ứng được tâm hồn mới mới, đến sự của những dân quê trôi dạt lên thành. Những lao động không 'cơm' mới 'mà và mới mà bay trên trời tháp c, dài tay em mới thu mới xanh xao....TCS' Với những đạo đức bị nghi ngờ trong ca từ của nhạc Trẻ thì những bình dân chào thua. Trái tim đến sự những giàu tình quê hương và tình những mới mới, những nhà quê chỉ tiếp thu những ngôn từ những ngừng, những ngừng trong đời sống tay làm hàm nhai của họ. Những tâm hồn đến sự cũng không được ác đức như '...mà bên những có làm em khóc, có làm em như những khi mình mới n những... VTA' Dòng nhạc này không thể thu những những bình dân, vì cô gánh nặng mới mới và anh xích lô, hay anh chèo xe ba gác thể y không thể từ. Họ chỉ hiểu được sự đến giờ như chuyện kể, kể có và đi u như lúc bát, ca dao và ăn khắp với đi u Bolero. Là âm nhạc.

Những những hiểu những, tâm từ đến giờ, tâm hồn chết phác thể thể, họ có để để những rung cảm từ tình yêu đôi lứa, tình yêu quê hương. Họ thích được nghe, được hát những giai điệu âm thanh, ý nghĩa rồi nhạc sát thể với đời mình họ. 'Thức thức đêm nay để thể những em, anh nghe tình yêu như như êm êm - những từ những mới ánh mới, tóc em thể mới giờ đi u hiểu...'; '...c gì mình để ngừng cách, ...c gì nhà mình chung vách, hai đứa mình thể thức đêm nay...' Những con gái trong tình yêu không từ và này cũng đau khổ lắm chứ, biết bao kẻ niềm nở rồi về tình yêu cũ những không y mới, ngoài tình từ những đến khóc thể mới TTKH 'Tôi và đi bên mới mới / Ái ân như mới o của chúng tôi/ Mà từ thu thể từ thu thể / Và thể y trong tim mới bóng những.' Cô nhà quê thành thể thể bày họ 'tôi anh đó nên duyên mình d đang, em nào mới mới quy n quý cao sang...' Hai mới đau đang d của hai thành phố xã hội cùng d đang chuyện tình như nhau, những cách thể nào nhân bản họ? (Xin những những cho những nhà phê bình âm nhạc, nghe thể thể). Trong phạm vi bài viết này chỉ đến những đi từ thể mới nghĩ cá nhân những viết. Chỉ không cần màu mè như những nhà 'trí tuệ', không nghe không phải là không thích mà sự những khác nghe mình nghe ngao mới rồi nhạc sến thì bị chê bai nên a đua theo những những và ngoi, nghe nhạc mới đến tây phương của Mozart, Beethoven. Đến 'Cuốn theo chiều gió - Gone with the wind'; 'Doctor Zhivago' để thể hiểu ta đây! Thôi thì thể thể của những chàng tóc dài, quần những loa. Đến tác của họ là những những vấy những, tóc tết... điên loạn theo phong trào hippy với âm nhạc ngoài quốc Francois Hardy, Sylvie, Vartan, Johnny Halliday, Christophe, Art Sullivan... Nhạc do lính Mỹ đến và The Beattle, Lobo, The Three Dogsnight, Bee Gees... Thể họ đàn anh đàn chị, có bao nhiêu phố trăm thể sự để trình để để thể thể văn hoá tây phương qua văn chương, âm nhạc? Bao nhiêu phố trăm với nghe sự, cóc những đấy giờ những những không dám thoát ra khỏi phong

trào, xu thế thì đời mình cũng chỉ vì sự mang tiếng 'sến'.

Trên lý với Nhạc dân tộc thì nhạc nhạ sĩ bất kể như Vũ Thành An, Ngô Thụy Miên, Trần Công Sơn, Tô công Phụng đã có nhạc đóng góp không thể chối cãi cho âm nhạc Việt Nam còn đời nhạc dòng nhạc thánh phụng, thì giai âm thanh, giai điệu trong âm nhạc nói chung. 'Sao mà tốt nhưng không nuôi tôi khát khao đời... .NTM'. Đôi khi bí nhiệm triết học mang màu sắc tôn giáo như 'Ta thấy em trong tim kiếp với cõi ng buồn cõi khô; với mặt trời l loi... TCS'. Thì cũng có nhạc k 'Ồi, lòng đêm, nhìn vầng trăng mờ mờ, như bóng chân giang h . Ôi phù du, tình tuôi xuân đã già, mặt trời kia bóng bóng, đời ngời như gió qua...' cảm thấy đ c.

Với nhạc nhạ sĩ 'chuyên nghiệp nhạ sĩ n' như Trúc Phụng ng, Mạnh Phát, Duy Khánh, Châu Kỳ, Lam Phụng ng... Họ phải nói là các tên b đã kết hợp thành công tân nhạc với giai điệu ngũ cung của đàn tranh, đàn huyền cầm. (Nói theo Trúc H là bác B ng (Anh B ng) hay dùng quãng sáu của v ng c để viết tân nhạc.) Thế đó, âm nhạc Việt Nam còn đời có mặt dòng nhạc phong phú, giàu chất quê hương, tình dân tộc và tình cảm lứa đôi mà từ bóng xe ra cõi đ đ u nghe đ c. Nếu là con cháu miền Nam thì thế nào trong sâu xa tâm hồn họ họ ng đ ng mặt câu hò, khúc hát, câu ca dao đ m đà phong th ... 'T bên này sông Ti n, qua bên kia sông H u, mang theo cây đ c huyền, với đ đ u Lạc Vân Tiên...' Bấy giờ bên bi t chân trời góc b , 'Chi u chi u ra đ ng ngỗ sau/ trông v quê m ru t đau chín chi u...' như thu nào còn rừ rừ với ngoi x p nh ... 'Má i, con l y th bào/ khom l ng nh đ y cái nào cũng sâu'. Chê anh bác sĩ cù n, thấy cái ba đĩa, sĩ phu a hit and run... S 'Gió đ a cây c với tr i/ rau răm i ch u l i đ ng cay' Ng i thi u n c a ba m i năm tr c, nhìn vô nhà th y ông th m c già ng i ho kh kh ... con cháu đ y nhà, sui gia đ y i. M máy nghe m y câu nhạ mùi cũng đúng tâm tr ng l m ch ! Nhạc s n v n còn tác đ ng h i ngoi ch sao không!

Ng i Nam ph n đ c m nh n tình quê hương, tiếng lòng ng i sáng tác trong Nhạc s n họ n, vì chân chất nh chính lòng mình. Xét v ngh thu t trong Nhạc s n cũng không phải là đ , vì triết lý bình dân và tính ngh thu t dân gian qua Nhạc s n đã trình bày đ y đ tâm th c ph c t p c a giai đ iu miền Nam - t lòng ng i đôn h u đ n phong th h u tình. Nghe D C Hoài Lang với tiếng hát H ng Lan thì có thua gì nhạ giao h ng ph ng tây mà Mozart, Chopin đã đ l i cho đ i. Nghe triết lý trong Nhạc s n mà nghĩ k thì s n ch nào? Nhạc s n hay mình s n? 'Đ ng th ng yêu (đau) đ y i nhân gian, ai ch a qua ch a phải là ng i. Trong thói đ i, c i ra n c m t! X a tr ng tay g i nhau b ng h u, gi giàu sang quên k tâm giao...' Có thể tóm l i là nội dung câu 'Giàu đ i b n, sang đ i v ' triết lý xã h i đã s ng th đ c ngàn năm trong văn ch ng truy n kh u thì tính triết lý đâu phải nh . Khoác cho tên nhân chi c áo s n, oan thay!

Giai điệu quê hương trong Nhc sn chng thua btt c mtt dòng nhc quê hương nào trên th gi. Chi u nhìn ra đ u ngõ, băng khuâng lòng tng nh đáng xinh xinh mtt ng i. Đ c ngh dăm ngày phép, ht hai hôm làm quen, em m i cho mình bi tt tên...'; 'Tôi ngo i ô, mtt căn nhà nh ... g n k cu i xóm, có cô b n thân sm hôm lo sách đèn...'. Th mng quá! H u tình quá ch ?! Đ n 'Con đng xa em đi, vàng lên mái tóc th , ngõ h n dâng tái tê. Anh làm th vu quy, khách qua đng lng nghe, chuy n tình ta đã ghi...' mang v n đ u dân ca nhu n nhuy n. Th lo i này trong Nhc sn Vi t Nam nhi u đ n không tài nào nh ht. 'Mtt b c xa r i muôn ki p ly tan, mtt cánh thi p hng khi n ng i sang ngang. - M i hai b n n c thên thang, t nay đôi n o quan san - Khóc cho đ i b c trng l a hng...' V n đ u d dàng nh th l c bát, ng i Vi t nào cũng có th làm th l c bát, nhng l c bát hay thì hi m m! Nhà th 'Btt tri tam bách d niên h u/ thiên h hà nhân kh p T Nhc' đ l i tác ph m 'Ki u' v i nhi u câu l c bát tr danh, tr thành thành ng trong giao ti p xã h i 'mây râu nh n nh i áo qu n b nh bao' là bi tt ngay lo i đàn ông trắng hoa, chi chu t, S Khanh; 'Ng i bu n c nh có vui đâu bao gi ' đã đ t t i chân lý c a lòng ng i... Thì ng i vi t Nhc Sn đ m đà tình t cũng cng hi n cho đ i tri t lý khó ch i cãi... 'Đng trách ng i i! Cu c sng n i trôi...' trên dòng vô đ nh c a ki p nhân sinh.

Nhc sn đ c vi t ra thì ph i có nhng sn nng, sn t chuyên ch , cng vác m i t i ng i nghe đ c. Vua sn Ch Linh nh nh n xét c a mtt sn t đ a phng làm rung rinh chai r u trên bàn ti c. Ông nói: 'Nghe ông Ch nh ch nh trong câu thng bé âm th m đi vào ngõ nh thì thánh cũng không btt ch c đ c ki u phát âm tng Vi t gi ng Kh -Me, nghe kh cãm luôn linh h n'. Nhng sn nng c t lên tng hát là làm m m nhn trái tim ng i lính mà bài vi t s đ c p sau. Tuy nhc sn không kén ng i hát ng i nghe nên đâu cũng có giai điệu m c m c, bình dân d hi u c a nhc sn theo chân ng i bình dân. M y ng i thng binh v i x r u đ , cây đàn thùng, c p mu ng ăn ht vt l n và mtt chi u m a. H hát 'Mình, ba đ a hôm nay g p nhau... nâng ly cà phê, ngát mùi hng ng t ngào. Chi u, thu v gió l nh hoàng hôn, th y tâm t đ t dào...', ai nghe mà không ngh n ngào thì không ph i ng i Vi t Nam. V y, nhc sn d ch nào mà ch ?! Nhc Vũ Thành An, Ngô Th y Miên, Trnh Công sn, T Công Phng... đi vào lòng ng i bng tri t lý hi n sinh, đôi khi siêu th c thì nhc sn đi vào lòng ng i bng tâm tình chia s . V i i k l tâm t v nhng chuy n tình ngang trái, nhng quê cũ mtt m trong khối l a chi n tranh; quê hương đi u v i trong ki p sng tha phng thì ai không n c n cỗi lòng cũng không ph i ng i Vi t Nam luôn.

Sinh ra cùng nhc sn Sài Gòn, sng v i nhc sn t khung c a s nhà hàng xóm vng sang cùng hng chanh, hng b i, chếp nhc sn vô L u bút h c trò c a b n bè, nghe nhc sn trên đng tha phng c u th c, vi t v nhc sn n i cách xa quê hương n a trái đ a c u. Ph i chẳng là ch 'Duyên': 'H u duyên thiên lý năng tng ng '. Nghe Tuấn Vũ hát nh k l i đ i mình thì sao không m i lòng xa nhà khi gió xuân l y b y ch i non... 'Khi tôi sinh ra tôi đã mang ki p con nhà nghèo - Qua bao nhiêu năm không đ i thay l n lên v n nghèo...' Không làm bác sĩ cũng đoán ra đ c b nh 'Viêm màng túi mẩn tính' thì đúng quá v i Vi t ki u vi t báo r i, còn gì mà th c m c. T trong lòng hát ra thì sao ngăn đ c...'Đ i tôi cô đ n nên yêu ai cũng cô đ n - Đ i tôi cô đ n nên yêu ai cũng không thành...' Nghe an i d tề! Hng thêm hát ngu ng

'dài tay em m y thu m t xanh xao...'; 'ngày sau s i đá cũng c n có nhau...'

Trong đ i s ng hàng ngày h i ngo i, m t ng i chê nh c s n nên coi ca nh c c dành cái remote control đ pass qua ti t m c c a m y ông Vũ... Vũ... M t ng i khác cũng dành cái remote control đ pass qua m y bà Khánh... Khánh... Th h i ai đúng ai sai?! Không có đúng sai gì s t trong âm nh c vì ng i hát và ng i nghe ph i cùng 't n s ' thì m i 'k t' nhau. Còn m t t n s ...phi âm nh c là c đề em nào ít v i coi t i cho đáng ti n mua đĩa. T o đi u ki n cho nh ng trung tâm thi u đ ng đ n, ch tuy n l a ca sĩ không s l nh. Có l v y nên nh c sĩ 'Tôi đ a em sang sông-Nh t Ngân' ng i v trí Ban giám kh o trong cu c thi tuy n l a tài năng c a trung tâm Thúy Nga năm 2007 đã phát bi u sau khi thí sinh Qu nh Vi hát. 'Nghe Qu nh Vi hát thì nh ng ca sĩ đã có tên tu i ph i t coi l i mình'. Ph i chă ng, ông nh c nh nh ng l c sĩ c b p, nh ng ki u n g i c m và c trung tâm hãy tr l i cho sân kh u ca nh c tính truy n th ng c a nó đ tôn tr ng khán gi và ch t gi ng t ng x ng đ tôn tr ng tác gi bài hát. Phía khán gi cũng đ ng đòi h i, yêu c u quá đáng - nh ng Eva n y l a đă ng đ n đ trình bày nhi u th khác h n gi ng hát.

Nh v y, 's n' đã hình thành và phát tri n không ng ng ngh v i m i lĩnh v c khác c a xã h i. S n đ n t đâu? Đi v đâu? S ph n c a 's n' h i ngo i, có gì khác trong n c? 'S n' đ n t nhiên theo nh p đi u cu c s ng. Đi v t ng lai r ng r h n lên so v i nh ng lãnh v c khác c a xã h i vì xã h i vẫn minh theo đà phát tri n khinh xu t c a khoa h c k thu t thì b l i sau l ng th t nhi u ng i đ khóc đ c i.

Ra h i ngo i, ch ti c cho b môn C i l ng b x p đ ng h ng v i nh c s n t trong n c. C i l ng h i ngo i không th nh hành m y vì khán gi c a b môn này đã mai m t nhi u. Trong m t ch ng trình ca nh c do b t c trung tâm nào th c hi n h i ngo i đ u có m t màn ca c đ đ p ng cho nh ng ng i già. Khi nh ng ng i già hi n t i không còn n a, màn v ng v hay tân c giao duyên trong m t ch ng trình ca nh c còn không? Th t đáng ti c khi C i l ng cũng là m t b môn ngh thu t nh t t c nh ng b môn ngh thu t khác, v i c xây d ng nhân v t trong C i l ng cũng không khác gì nhân v t trong văn h c - có đ y đ tính th i đ i t ngôn ng ng x t i hành vi, đ o đ c... Nói chung, ng i còn quan ni m coi C i l ng là l c h u, không đáng quan tâm vì nay quan ni m y là m t sai l m và đă ng m i lúc chi m t l ít đ n đi c a ng i th ng ngo n bây gi ,ø t trong n c ra n c ngoài./.